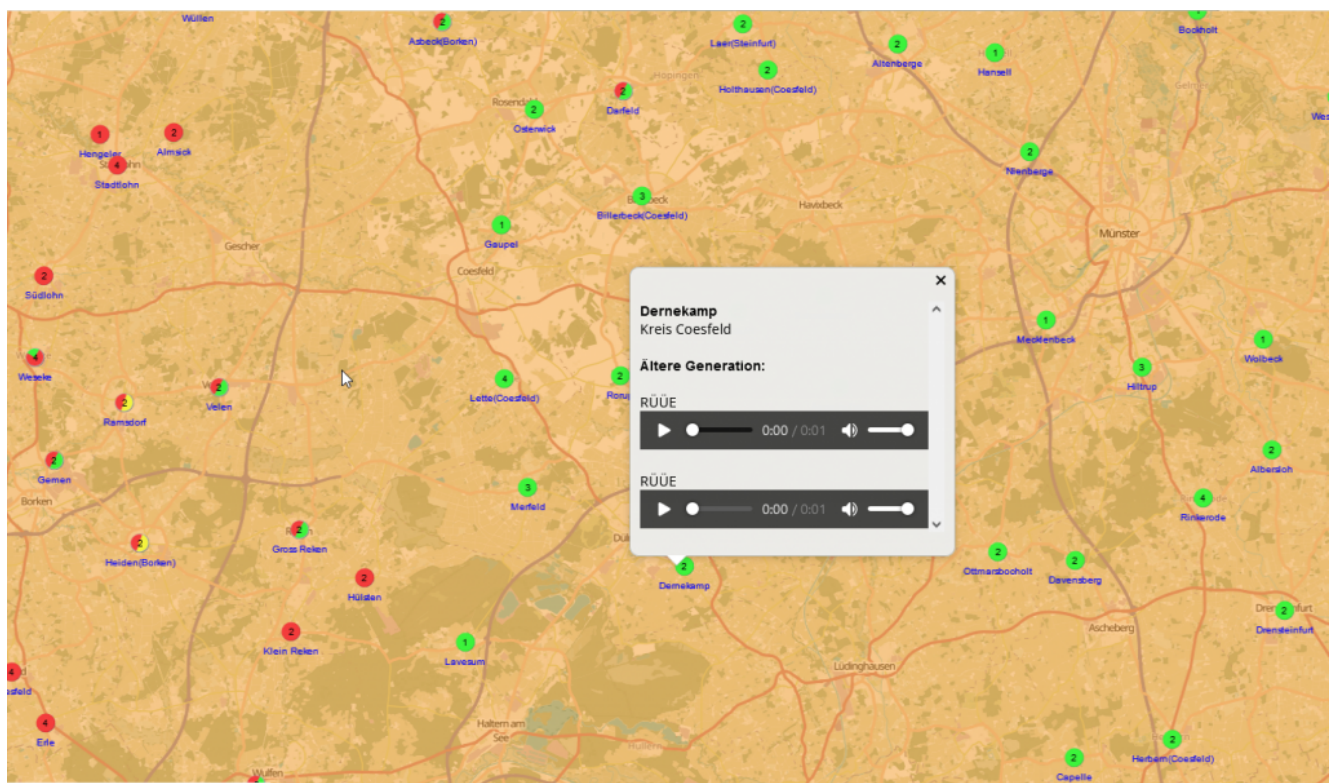

De Mündoortkoorten in'n Dialektatlas Mittleres Westdeutschland

Sprekende Koorten

De digitaalē Atlaskoorten in't DMW-Projekt wiesen nich blots de Sprachen un Mündoorten in Noordrhien-Westfalen, in't südwestlike Nedersassen un in't rechtsrhienische Rhienland-Palt – de sünd daarom besünners, wiel dat sprekende Koorten sünd. Man kann inne Koorten in- un rutzoomen, de Dörper un Oorte anwählen un kriggt de befraagten Lüü to hören. In't westfäälsche Mönsterland seggt se to denn Hund to'n Bispeel „Rüe(n)“, so ok in de Buerschop Dernekamp (Stadt Dülmen, Kreis Coesfeld). Klicks du mit de Muus drup, kannst du de beiden Sprekers afspeelen un anhören:

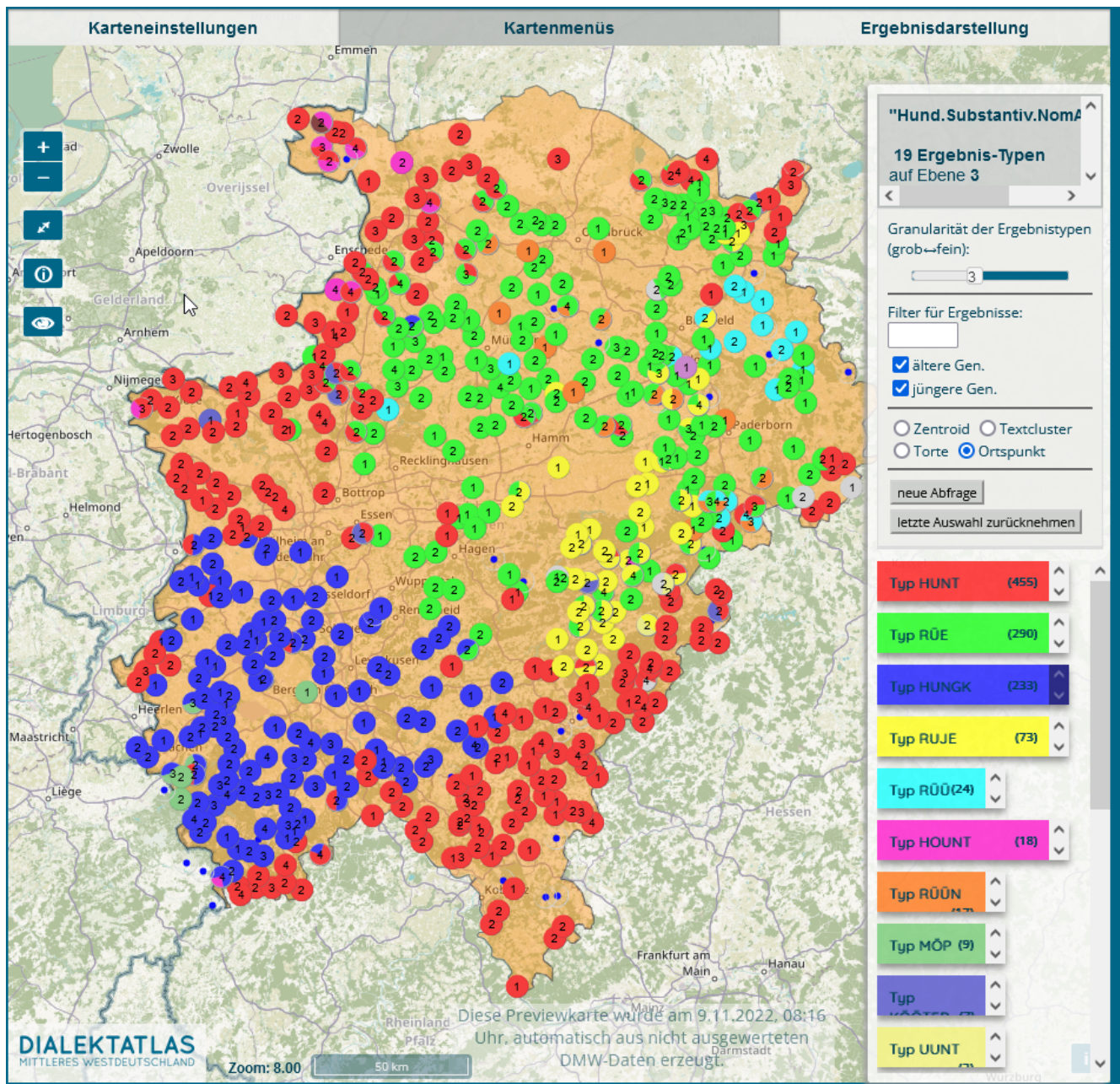
De Koorten sünd daarbi dynaamsch – dat heet, dat de Koorten alltied nie produzeert werden, wenn de Bekieker de Koorten

utwählt. Sobold een nie Spreker of Sprekersch in'n Datensatz is, is dat glieks op de Koorte sichtbaar. Op düsse Wies is immer de dagesaktuelle Stand vun't DMW-Projekt to sehn.

Utspraak un Woordkoorten

Dat DMW-Projekt is aktuell also middenmank bi't Befragen vun de Lüü, so dat de Koorten un Woorde noch nich kumpleet na de Wetenschup utweertet sünd. Dat word eerst 2032 de Fall sien. Bit daarhen sünd eerstmaal Vörschau-Koorten to sehn. De Woorde word daarför mit dat *Internationale Phonetische Alphabet* (IPA) transkrebeert, man de Bekieker süht op de Koortensiete de sonöömte POP-Umschrift (POP = populär). Dat is ene eenfacke un düdelke Luutschrift mit normalen Bookstaven, üm de Utspraak klaar to wiesen (bitto dat Anhören). In Dernekamp seggt de beiden Sprekers ['ɽy:ə] un ['ʁy:ə] (dat ene „r“ is een Tungenspitz-R, dat annere een Hinnertungen-Rieveluut) – op de Koort steiht de POP-Umschrift *RÜÜE*.

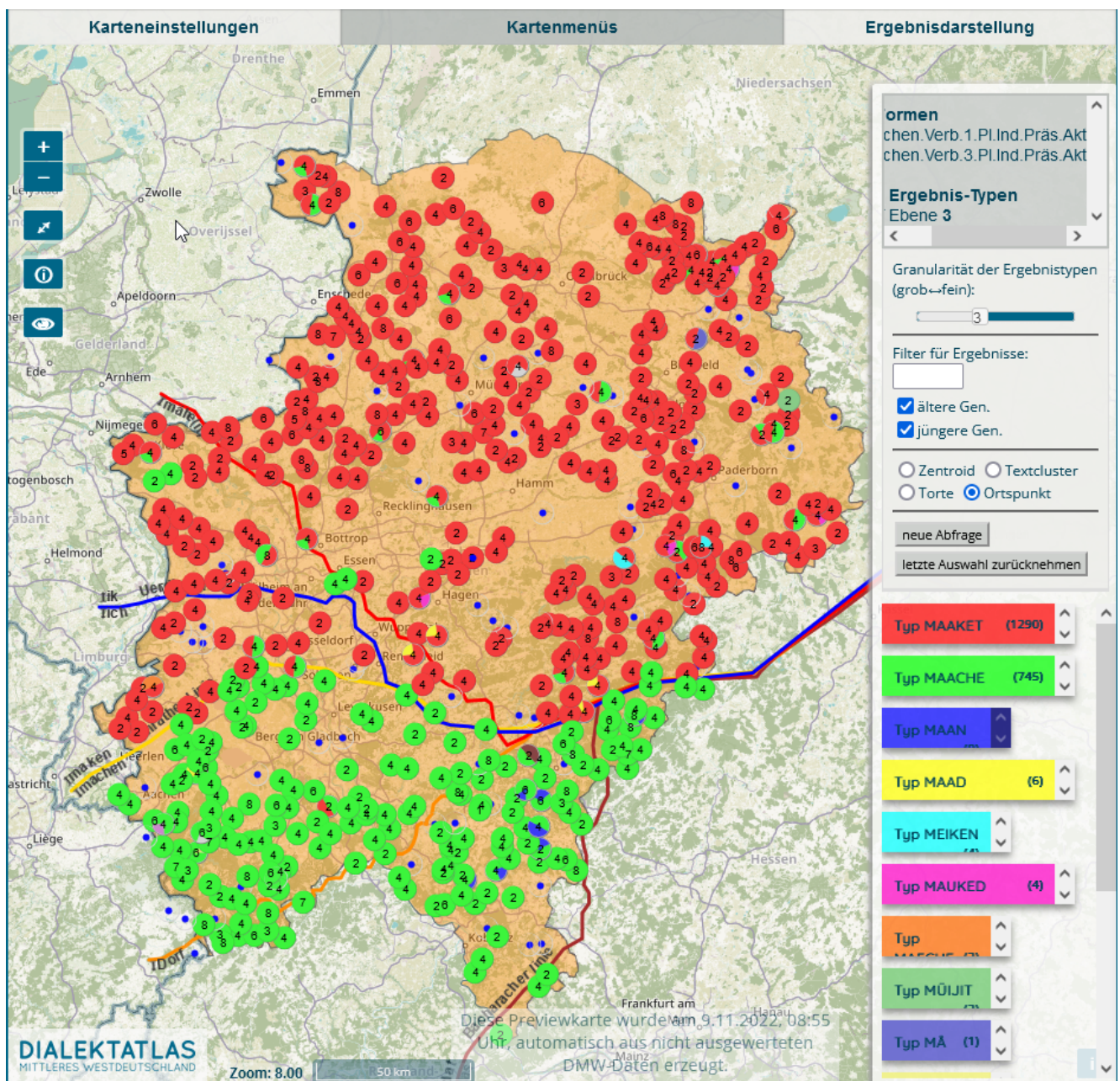
Op de Koort „Hund.Substantiv.NomAkk.Sg.M.“ süht man de Förm för dat Woord „Hund“ un de Oortspunkte in verschedenen Farven:

Rechts anne Siete sünd de verschiedenen Förm anwiest: Lieke Woorden of Utspraken sünd in Drubbels mit unnerschiedlicke Farven sorteert. Wo fien dat Sorteern passeern sall, kann de Bekieker sülvt unner „Granularität der Ergebnistypen“ instellen (Stuuf 5: Sorteern noh Anfangsbookstaven; Stuuf 0: all enkelte Förm; dat Bild wiest Stuuf 3). As man süht, worden de Förm *RÜE*, *RÜÜ* of *RUJE* blots in Westfalen bruukt (mit Utnahme vun't Westmönsterland un Siegerland-Wittgenstein).

Wichtige Mündoortlienjes

Op de Koorten is dat mögelk, wichtige Mündoortgrenzen (Isoglossen) antowiesen. So giff dat de Westfälische Linie (*mähēt-mähe(n)*; rood), de Uerdinger Linie (*ik-ich*; blau), de Benrather Linie (*maken-machen*; geel), de Eifelschranke (*Dorp-Dorf*; orange) und de Bacharacher Linie (*dat-das*; bruun). Bi de Förm vun „machen“ (1. u. 3. Pl. Ind. Präs. Akt.) is to'n Bispeel de Benrather Linie ok inne Daten good to seihn:

Informationen un Videos för de Koortensiete

Düsse Artikel wiest blots de wichtigsten Funktionen vun de Koortensiete. Mehr Informationen, wat mit de Woordkoorten un Satzkarten alls maakt worden kann, is op de Siet mit veer Videos verklaart. Probeer dat ut!